

Representantskapsmøte

Dato: 09.11.26

Sak 09/26 Inndekning av merforbruk fra 2025

Styrets forslag til vedtak:

1. Merforbruket i driftsregnskapet for 2025, totalt 12,39 millioner kroner, finansieres av eierkommunene.
2. 1,96 millioner kroner av det totale merforbruket, knyttet til brannen på Skjerkøya og saken mot Ragn-Sells, dekkes av Bamble kommune alene.
3. Resterende 10,43 millioner kroner fordeles mellom samtlige eierkommuner etter eierbrøk i henhold til selskapsavtalen.
4. Eventuelle fremtidige inntekter knyttet til dekning av saksomkostninger i saken mot Ragn-Sells tilbakeføres i sin helhet til Bamble kommune, begrenset oppad til 1,96 millioner kroner, jf. punkt 2.
5. Representantskapet tar til orientering at selskapet har vurdert muligheten for å finansiere deler av merforbruket innenfor egen drift, men at dette ikke kan gjennomføres i 2026 uten konsekvenser for forsvarlig drift og beredskap.
6. Representantskapet tar til orientering at selskapet viderefører arbeidet med effektivisering, bedre ressursutnyttelse og økt økonomisk handlingsrom gjennom den strategiske arbeidsgruppen.

Bakgrunn for saken:

Representantskapet behandlet årsregnskap og årsberetning for 2025 i sin sak 02/26. Årsregnskapet ble godkjent med et udekket merforbruk på 12,39 millioner kroner. Merforbruket ble overført til inndekning i senere år.

I vedtakets punkt 5 ba representantskapet om å få seg forelagt en sak høsten 2026, hvor inndekningen av merforbruket vises. Saken skulle inkludere forslag til effektiviseringstiltak i selskapet. Denne saken følger opp den delen av vedtaket som ikke ble endelig avklart i møtet 8. juni.

Representantskapet har samtidig bedt selskapet vurdere om hele eller deler av merforbruket kan finansieres innenfor selskapets egne rammer. Styret og administrasjonen har derfor vurdert både finansieringen av merforbruket fra 2025 og selskapets økonomiske handlingsrom i 2026.

GRENLAND

BRANN OG REDNING IKS

Saksopplysninger:

Årsresultatet for 2025 skyldes flere ekstraordinære og delvis varige forhold. De største kostnadsdriverne var direkte kostnader knyttet til brannen på Skjerkøya og saken mot Ragn-Sells, vesentlig økte pensjonskostnader, overgangskostnader etter etableringen av selskapet, samt høyere overtidskostnader som følge av hendelser og fravær. Disposisjonsfondet ble brukt fullt ut i 2025, og selskapet har derfor ikke frie fond som kan benyttes til å dekke merforbruket.

Direkte kostnader knyttet til Skjerkøya og Ragn-Sells utgjorde 2,46 millioner i 2025. I sin sak 04/24 vedtok representantskapet at inntil kr. 500.000 i underskudd som følge av merkostnader ved store og ekstraordinære hendelser og innsatser fordeles etter eierbrøk, mens underskudd ut over kr. 500.000 dekkes av skadelidte kommune. På bakgrunn av dette foreslår styret at 1,96 millioner kroner av merforbruket fra 2025 dekkes av Bamble kommune alene, mens resterende merforbruk fordeles etter eierbrøk.

Styrets vurdering:

Det negative årsresultatet for 2025 skyldes først og fremst konsekvensene av brannen på Skjerkøya i 2024 og den pågående saken mot Ragn-Sells, samt en betydelig økning i pensjonsutgiftene. Selskapet har i løpet av året hatt rundt 2,5 millioner kroner i direkte kostnader knyttet til Skjerkøyasaken, i form av advokatutgifter og erstatning av ødelagt utstyr. I tillegg kommer omfattende tidsbruk som ikke gir direkte utslag i regnskapet, men som har ført til et svært stort arbeidspress for ledelsen og flyttet fokus fra ordinær drift til forberedelser av rettsprosessen. Saken har også medført perioder med likviditetsutfordringer, ettersom GBR har et uoppgjort krav på om lag 14,5 millioner kroner inkludert merverdiavgift.

Den største enkeltårsaken til merforbruket er likevel økningen i pensjonskostnader. Fra januar 2025 ble pensjonsregelverket endret, og særaldersgrensen ble vesentlig dyrere for oss som arbeidsgiver. Eierkommunene fikk dekket denne merkostnaden gjennom økte frie inntekter sommeren 2025, men denne kompensasjonen er ikke videreført til oss som IKS. Sammenlignet med 2024 har GBR hatt en økning i pensjonsutgifter på 4,5 millioner kroner inkludert arbeidsgiveravgift, som tilsvarer en økning på 29 %. Da er årets lønnsoppgjør på 4,4 % ikke hensyntatt. Kostnads økningen er varig, og det er fortsatt usikkerhet knyttet til pensjonskostnadene for 2026.

I tillegg kommer utgifter til opprydding i flere krevende personalsaker, inkludert en omfattende tilretteleggingssak, samt nødvendige utviklings- og omstillingsprosesser. Selskapet omtaler dette samlet som overgangskostnader, ettersom utgiftene i hovedsak er engangskostnader knyttet til opprydding i tidligere forhold og arbeidet med å etablere en hensiktsmessig organisering for det nye selskapet. Totalt beløper disse

GRENLAND

BRANN OG REDNING IKS

kostnadene seg til om lag 4,5 millioner kroner. Når det gjelder tilretteleggingsbehov, må det påregnes at tilsvarende saker kan oppstå fremover, blant annet som følge av at ansatte ikke lenger har plikt til å fratre ved oppnådd særaldersgrense.

Resultatet er også påvirket av uforutsette utgifter gjennom sommeren, hvor vi på en stasjon hadde samtidige sykefravær på ett vaktlag. Under ferieavviklingen er alle vikarer allerede disponert, og stasjonen hadde også flere ressurskrevende hendelser på sjø og vei i samme tidsrom. Dette medførte overtidskostnader som var rundt 1,5 millioner kroner høyere enn forventet.

Selskapet har gjennom 2025 og 2026 arbeidet målrettet med å styrke økonomistyringen, forbedre planleggingen av personell og utnytte ressurser bedre på tvers av stasjoner og avdelinger. Det pågår også et omfattende analyse- og utviklingsarbeid knyttet til organisering, bemanning, utrustning, stasjonsstruktur, innsatsledelse og støttefunksjoner. Flere tiltak er allerede gjennomført eller under gjennomføring, blant annet reduksjon og omdisponering av administrative ressurser samt økt samordning på tvers av organisasjonen.

Tiltakene bidrar til bedre økonomisk kontroll og kan gi varige gevinster over tid. De gir imidlertid ikke grunnlag for å finansiere merforbruket fra 2025 innenfor rammene av driften i 2026.

Selskapets økonomiske situasjon er fortsatt krevende. Pensjonskostnadene er ikke endelig avklart, det sentrale lønnsoppgjøret har medført høyere kostnader enn lagt til grunn i opprinnelig budsjett, og tvisten med Ragn-Sells påfører fortsatt selskapet kostnader til juridisk bistand og saksforberedelser. I tillegg gjenstår enkelte overgangskostnader etter sammenslåingen. På denne bakgrunnen forventes det også merforbruk i 2026.

En inndekning av merforbruket fra 2025 gjennom ytterligere innsparinger i 2026 ville kreve tiltak som går utover ordinær effektivisering. Dette kan få konsekvenser for tjenestetilbudet, gjennomføringen av lovpålagte oppgaver og selskapets beredskap. Brann- og redningssjefen vurderer derfor at selskapet ikke har økonomisk handlingsrom til å egenfinansiere merforbruket fra 2025.

Representantskapets bestilling om å vurdere egenfinansiering er fulgt opp gjennom en samlet vurdering av selskapets økonomiske situasjon, igangsatte effektiviseringstiltak og muligheten for ytterligere innsparinger. Vurderingen er at det må skilles mellom varige effektiviseringstiltak og en kortsiktig innsparing for å dekke et allerede oppstått merforbruk. Varige endringer i organisering, bemanning eller beredskap må bygge på faglige analyser, risikovurderinger og forsvarlige prosesser, og bør ikke gjennomføres som et midlertidig tiltak for å dekke regnskapsresultatet for 2025.

GRENLAND

BRANN OG REDNING IKS

Styret vurderer det som mest ryddig at den delen av merforbruket som kan knyttes til håndteringen av Ragn-Sells-saken dekkes av Bamble kommune, mens det resterende merforbruket dekkes av eierkommunene etter ordinær eierbrøk. Dette gir en tydelig sammenheng mellom årsak og finansieringsansvar, samtidig som de felles kostnadene fordeles etter den etablerte fordelingsmekanismen mellom eierkommunene. Dersom selskapet på et senere tidspunkt blir tilkjent dekning av saksomkostninger i Ragn-Sells-saken, bør slike inntekter i sin helhet tilbakeføres til Bamble kommune.

Arbeidet med effektivisering og økt økonomisk handlingsrom vil bli videreført. Eventuelle gevinster fra pågående organisasjonsutvikling, analyser og andre tiltak vil bli innarbeidet i fremtidige budsjetter når tiltakene er tilstrekkelig utredet og besluttet.

Styrets anbefaling:

Styret anbefaler at den delen av merforbruket for 2025 som kan knyttes til Ragn-Sells-saken dekkes av Bamble kommune, mens resterende merforbruk dekkes av eierkommunene etter eierbrøk.

Vedlegg:

1. Forslag til fordeling av merforbruk 2025 mellom eierkommunene